

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. והמלוה סלע לעני בשעת דחקו עליו הכתוב אומר אז תקרא וה' יענה תשוע ויאמר הנני 1
- ב. כל אדם שאין לו אשה אינו אדם.....2
- ג. זכה עוזרתו לא זכה כנגדו.....2
- ד. מאה זוזי בעיסקא כל יומא בשרא והמרא.....2
- ה. כיון שנשא אדם אשה עונותיו מתפקקין.....2
- ו. כל מי שאין עוסק בפריה ורביה כאילו שופך דמים ... כאילו שופך דמים וממעט הדמות ... אמר להן בן עזאי ומה אעשה שנפשי חשקה בתורה אפשר לעולם שיתקיים על ידי אחרים 4

דף סג.

א. והמלוה סלע לעני בשעת דחקו עליו הכתוב אומר אז תקרא וה' יענה תשוע ויאמר הנני

האוהב את שכניו, והמקרב את קרוביו, והנושא בת אחותו, והמלוה סלע לעני בשעת דחקו מיד, ואינו מעביר את השעה עד אשר ימצא עדים, אלא שבשעת בקשתו בעונה ההיא הוא מלוה לעני¹, תפלתו מתקבלת שנאמר (ישעיהו נח פסוק ט) אז תקרא ויקנך יענה תשוע ויאמר הנני. ולא יתלה אדם בזכות מעשיו הטובים, אלא יסמוך על חסדי השי"ת.

וכשמלוה לעני מקיים בכך מצות עשה² שנאמר (שמות כב פסוק כד) אם כסף תלוה את עמי את העני עמך וגו' שצונו להלוות לעני להרחיב לו ולהקל ענינו. ומצוה זו היא היותר חזקה ויותר מחוייבת מכל מצות צדקה. כי מי שנתבזה וגלה פניו לשאול מידי האנשים, אין צרות ענינו סר מעליו, כמו המכוסה שירצה להעזר עד שלא יתגלה ענינו ולא יתבזה.

ובאמת כל הבקשות שאדם מתפלל להקב"ה שיטיב ויתחסד עמו, אם הוא אינו הולך בדרכי החסד קשה מאד שתקובל תפלתו לפני השי"ת, ובפרט ענין הפרנסה וכו', מה שאין כן כשירגיל עצמו תמיד במדה הטובה הזו, בודאי תקבל תפלתו לפני השי"ת ויעשה בקשתו³.

¹ שו"ת ציץ אליעזר חלק ז סימן מז מס' דבר המשפט על חו"מ סי' ע' בשם המוהראנ"ח בפ' בהר

² ברמב"ם סה"מ מ"ע קצז

³ בחפץ חיים בספרו אהבת חסד חלק ב' (דף קבו)

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ב. כל אדם שאין לו אשה אינו אדם

כבר התבאר לעיל דף סב: שאסור לעמוד בלא אשה⁴ ואפילו אם כבר קיים מצוות פריה ורבייה ויש לו בנים הרבה, אסור לו לעמוד בלא אשה. שנאמר⁵ (בראשית ב פסוק יח) לא טוב היות האדם לבדו. וכל מי שאין לו אשה אינו אדם, וכל מי ששרוי בלא אשה⁶ שרוי בלא טובה בלא ברכה בלא דירה בלא תורה בלא חומה בלא שלום.

ג. זכה עזרתו לא זכה כנגדו

לעולם יתפלל אדם⁷ שיהא זיווגו וזיווג צאצאיו עולה יפה, שלפעמים הנזרה היא שיהיה הדבר תלוי בתפלה, ולפי ההשתדלות והחריצות כך יזמינו לו אשה טובה, וידוע שכשרות האדם ועבודתו להשי"ת על הרוב שהולך אחר עצות אשתו, ואם זכה עזר לא זכה כנגדו.

ד. מאה זויי בעיסקא כל יומא בשרא וחמרא

לימדה תורה דרך ארץ⁸ שלא יאכל אדם בשר אלא לתיאבון, שנאמר (דברים יב פסוק כ) כי תאונה נפשך לאכול בשר כי תאונה נפשך לאכול בשר, דיו לבריא לאכול בשר מערב שבת לערב שבת, ואם היה עשיר כדי לאכול בשר כל יום אוכל. ולימדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא בלילה שנאמר (שמות טז פסוק ה) בַּתַּיִת ה' לָכֶם פָּעֶרֶב פָּשֶׁר לֶאֱכֹל.

דף סג:

ה. כיון שנשא אדם עונותיו מתפקיין

⁴ וחשיב מנודה לשמים. (פסחים ק"ג)

⁵ ל' הטור: (שם) "יתברך שמו של הקב"ה שהוא חפץ בטוב בריותיו, שידע שאין טוב לאדם להיות לבדו וע"כ עשה לו עזר כנגדו"

⁶ טור ורמ"א שם

⁷ פלא יועץ – זיווג

⁸ רמב"ם הלכות דעות פרק ה הלכה י

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ביון שנשא אשה עונותיו מתפקקים⁹, שמוחלין לחתן על כל עונותיו, שנאמר (משלי יח פסוק כב) מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיִּפְקֶן רָצוֹן מִיָּקוֹק.

ומטעם זה מנהג האשכנזים להתענות החתן והכלה ולומר וידוי במנחה¹⁰ ביום חופתם¹¹. אך מנהג הספרדים ועדות המזרח¹² שאין החתן מתענה ביום חתונתו ואינו אומר וידוי במנחה¹³. ובפרט

⁹ ביאר הפרישה (סק"ו) הפסוק במשלי, ויפק רצון מה, מי שנושא אשה ועושה רצון ה' שרוצה שישא אדם אשה לקיים את תכלית הבריאה, הוא גורם שה' פוקק בעד עונותיו שלא יהיו נראים, וזה שאמר הכתוב ויפק רצון מה, ר"ל זה שעשה רצון ה' הוא גורם שפוקק בעד עונותיו. ע"ש. וכן אמרו בירושלמי (פרק ג' דבכורים הלכה ג'), שחתן מוחלין לו על כל עונותיו. והא דאיי שאין העונות נמחלין אלא אם כן שב בתשובה שלימה, ואהני ליה שהוא חתן לכפר גם על עבירות המורות דבעלמא לא סגי ליה בתשובה להודא. וכדאמרין בארבע חילוקי כפרה. וכן כתב מהר"י פינמו בספר כסף נבחר (פרשת חיי שרה), דהא דאמרין עונותיו מתפקקין היינו לומר שאף על פי שהחתן מוחלין לו על כל עונותיו, מכל מקום אינם נמחלים לגמרי, אלא הם כמונחים בקופסא ונסתמין שם לראות מה יהיה בסופו, שאם אחר הנישואין לא ישוב עוד לכסלה אלא הולך בדרך ישרה מתהלך בתומו צדיק הנה הם מחולים לגמרי. ואדרבה נחשבים לו כזכות. אבל אם ישוב לכסלה אחר נישואיו ויחטא ויאשם, מגלגלים עליו עונות ראשונים. ע"ש וכתב בכתב סופר (פר' וישלח), דטעם מה שמוחלין על עונותיו של החתן הוא משום שער עכשיו היה שרוי בלא חומה, ולכן הנושא אשה ואחר כך מיטיב את דרכיו, אינלא מילתא כי מה שחטא לפני הנישואין הוא משום שהיה בלא חומה, ויש לו סיבה והתנצלות על חטאיו, ולכן מוחלין לו על העבר. ע"ש.

¹⁰ ספר כרם שלמה (אבן העזר סימן סא) כתב, שנהגים על פי הירושלמי הנ"ל ושמחלין לחתן על כל עונותיו שהחתן אומר במנחה כל סדר וידוי הנהוג ביום הכפורים. ונראה לי שאף בראשי חדשים ושאר ימים שאין מתענים יתפלל כן. והובא בפתחי תשובה שם. וכן כתב בשו"ת לבושי מרדכי (סימן מט), ובשו"ת יד יצחק חלק ב' (סימן קג). והו"ד בשו"ת יביע אומר חלק ג' (חלק אבן העזר סימן ט' אות א')

¹¹ הנה מנהג זה של תענית חתן ביום חתונתו, יסודתו בהררי קודש, ונאמרו בזה ז' טעמים: א. בשו"ת מהר"י ברונא (סימן צג) כתב, שטעם המנהג, שמא ישתכר, או שלא יאמרו שהיה שיכור, ושיראה את מי הוא מקדש. ב. וכתב עוד טעם: בינקותי אמרתי הטעם, משום דאמרין בגמ' דמלך נידון בכל יום, וחתן דומה למלך, והואיל ויומא דדינא הוא לגביה בעי מתענה כמו ביום הכפורים. ומהאי טעמא הרי יש שמתענים בראש השנה, לפי שיום הדין הוא. אלא דליתא להאי טעמא, דאם כן יתענה עד צאת הכוכבים.

ג. ועוד כתב: ועוד שמעתי לפי מאי דאמרין בגמ', המתעלה לגדולה עונותיו נמחלין. וכיון דעולה לגדולה אולי יגרום החטא ויתבטל, ומקבל עליו תשובה וצערא בעלמא, עד שמסיום חופתו והדר אכיל. [וכן אמרו ביבמות (סג) הנושא אשה מוחלין לו על כל עונותיו. וכן אמרו בירושלמי פרק ג' דבכורים].

ד. ועוד כתב: ועוד אמרתי בימי הרפי הטעם שאמרו בגמרא, דליכא כתובה דלא רמו בה תיגרא. ואם כך נגזרה הגזרה שתפול בו פורענות לפיכך מתענה לבטל הפורענות. ע"כ.

ה. והרוקח (סימן שנו) כתב בשם האגודה, שהתענית היא עד לאחר ברכת האירוסין ושבע הברכות, מפני שהמצוה חביבה עליהם, כדרך שעושים חסידים ראשונים, שהתענו על מצוה חביבה, כלולב ומצה. ועיין עוד בגליוני הש"ס פסחים קת.

ו. ועוד טעם, דכשם שבני ישראל התענו ביום מתן תורה, ממילא גם החתן מתענה, שהרי כל מנהגי חתן וכלה למדים ממתן תורה. [תשב"ץ קטן אות תסה].

ז. ויתכן עוד, כי הרי נודע מה שמבואר בזוה"ק (פר' פנחס דף ריש ע"ב) שנשמות הקרובים מגיעות לחופה, וכדי שלא יתביישו בראותם את הצאצא שלהם מלא בעבירות, לכן מוחלין לחתן על כל עונותיו שלא יתביישו ויצטערו בו קרוביו. שהרי עיקר ירידתם לבוא לחופה הוא מדכתיב ישמח ישראל בעושיו, ואם ה"ו בניהם אינן כדבעי אם כן הוריו יצטערו. [נמעי גבריאל].

¹² ילקוט יוסף שובע שמחות א הערות פרק ג – הנהגות החתן ביום החופה אות א

¹³ שו"ת יביע אומר שם, שדי"ח מערכת חתן וכלה אות ד, ושם שבמקומו אף אצל האשכנזים לא ראה שעושים כן, ונהרא נהרא ופשטיה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

בזמן הזה שירדה חולשה לעולם. ואף אלה שנהגו בחוץ לארץ להתענות, יכולים לכתחילה לנהוג כמנהג ארץ ישראל בזה. ויש ליעץ לחתנים שביום החתונה יעסקו בלימוד תורה בתענית דיבור, שזה עדיף מתענית ממש.

וכיון שמוחלין לחתן על כל עוונותיו, מכאן מקור המנהג שמבקשים מהחתן שיברך אותם¹⁴, שיש כח בתפלתו כמו בתפלת צדיק¹⁵.

**ו. כל מי שאין עוסק בפריה ורביה כאילו שופך דמים ...
כאילו שופך דמים וממעט הדמות ... אמר להן בן עזאי
ומה אעשה שנפשי חשקה בתורה אפשר לעולם שיתקיים
על ידי אחרים**

כבר התבאר בדרף סא: שחייב¹⁶ כל אדם לישא אשה, כדי לפרות ולרבות¹⁷.
וכל מי שאינו עוסק בפריה ורביה כאילו שופך דמים, וממעט את הדמות,
וגורם לשכינה שתסתלק מישראל.

ונאמרה מצוה¹⁸ זו בלשון ברכה מכיון שאין ברכה אלא במקום שיש שלום
וכדי לקיים מצוה זו צריך האדם להיות בשלום עם זוגתו וע"ז נאמר (בראשית
ב פסוק כ) וְדַבַּק בְּאִשְׁתּוֹ וְלֹא בָּאִשֶׁת הַבִּירוֹ¹⁹.

¹⁴ וכן כתב בספר לב העברי בשם הגאון רבי שמעון סופר, שאמר בשם אביו רבינו החתם סופר, שהחתן ביום חופתו יש לו אותו הכח כמו צדיק הדור בתפלתו, ולכן צוה להזכיר לפניו לישועה טרם נכנס לחופה. ע"ש. גם בספר שלחן העזר (דף קלח) כתב, שהרה"ק רבי משה מסאוורין היה נוהג להזכיר עצמו אצל חתן ביום חופתו, וביקש שיתפללו עליו. ובספר בית אמת מכ"ק האדמו"ר מגור כתב, דמה שמקובל לומר שיש לחתן כוחות עילאין ונשגבים וברכותיו מתקבלות, היינו מדכתיב השקיפה ממעון קדשך מן השמים, שהקב"ה נקרא מעון, ובהתן הרי גם כן מברכים שהשמחה במעונו, דהיינו שעל ידי זה המעון יכול להגיע גם להמעון השני שהשקיפה ממעון קדשך מן השמים..

¹⁵ ובשנת תשל"ה כאשר מרן הגר"ע יוסף וצ"ל סבל במאור עיניו, היה מקפיד לילך לסדר קידושין ולבקש מהחתן אחר החופה שיברכו במאור עינים

¹⁶ שו"ע ונו"כ אבעה"ז א א

¹⁷ וחייב בכל עונה ולא מועיל מחילה שלה. ב"ש ס"ק א

¹⁸ אלה המצות למהר"ם האניז עשה א

¹⁹ וכתב שם עוד "ומכאן לברכת התנים מן התורה וזוהי ברכה שלפניה והיא ברכת אשר קדשנו במצותיו וצונו על העריות וכו' דהרי מתחילה דו פרצופים נבראו לתכלית הוראה זו וכו' דהנה להיות כי בדור המבול השחית כל בשר ונהנו מעוה"ז בלא ברכה לא שרתה ברכה באותה זריעה ותשחת הארץ א"כ ודאי אין ברכה זו כעין ברכה דיום החמישי אלא ברכה שיש בה שלום" וכו'

הלכות הדרף היומי

מסכת יבמות

ומי שחשקה נפשו בתורה תמיד, ונדבק בה כל ימיו כבן עזאי ולא נשא אשה, אין בידו עוון²⁰, והוא שלא יהא יצרו מתגבר עליו²¹. ובדורות אלו אין מי שיכול להיות כבן עזאי.

---

²⁰ ואפילו שאין עליו מרחת מזונות, כיוון שחשקה נפשו תמיד אין בידו עוון. (ב"ש שם ס"ק ה'). ולכתחילה לא יעשה כן. מ"ז שם ס"ק ו'.

²¹ ובדורות אלו אין מי שיכול להיות כבן עזאי. (ברכ"י שם אות י"א בשם ריטב"א שכ"כ בשם בעלי התוספות) וכ"כ בערוך השולחן שם סעי' יד וכתב "ובהכרח לומר שבן עזאי לא היה ביכולתו לפרוש מן התורה כלל וכלל, ואפשר שהיתה סכנת נפשות אם היה פורש מן התורה".